

ОБЛІКОВА СКЛАДОВА МЕТОДИКИ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Інтеграція економіки України до Європейського простору вимагає кардинального переосмислення методологічних і практичних підходів до відображення і аналізу впливу науково-технічного прогресу на забезпечення ефективної експлуатації необоротних активів підприємства. Своєчасне оновлення виробничих активів або їх модернізація є ключовою умовою конкурентоздатності вітчизняного виробництва на міжнародних ринках. За статистичними даними у 2017р. підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування освоєно на 22,1% більше від обсягу капітальних інвестицій за 2016р. Основним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 69,9% загального обсягу. Вагомі частки капітальних інвестицій освоєно в машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 47,6% усіх інвестицій, у будівлі та споруди – 44,8%. На капітальний ремонт активів спрямовано 38,8 млрд.грн капітальних інвестицій (9,4% від загального обсягу). Дослідження структури фінансування капітальних інвестицій за останні роки підтверджує, що основним джерелом надходження активів на підприємство є власні ресурси, причому зв'язок між фінансовим результатом і сумою капітальних інвестицій спостерігається тільки в науково-технічній діяльності і сільському господарстві.

В свою чергу дослідження результативності інноваційної діяльності промислових підприємств за результатами державного статистичного спостереження за формою № ІНН “Обстеження інноваційної діяльності підприємств” (за міжнародною методологією) свідчить про її низьку ефективність (рис.1):

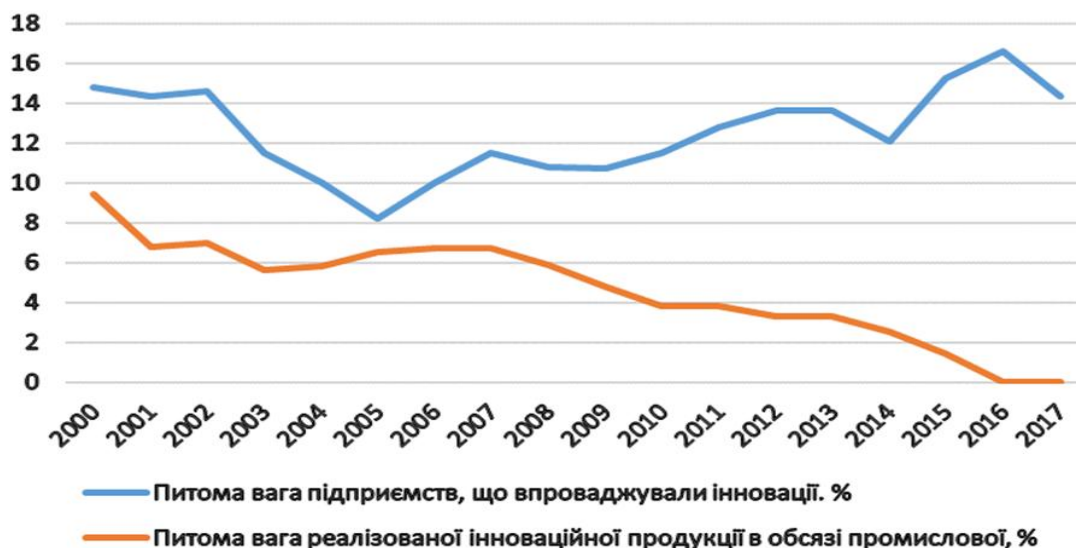

Рис.1. Динаміка впровадження інновацій на промислових підприємствах
(за даними Державної служби статистики України)

Відсутність системного підходу держави до інноваційно-орієнтованого оновлення активів призводить до зниження конкурентоздатності вітчизняних виробників на світових ринках. Вивчення досвіду державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності країн, які мали швидкі темпи науково-технічного прогресу довели, що ключовими факторами є комплексна державна політика та зміна методології і організації обліку амортизації. Крім застосування прискорених методів та так

званої “бонусної амортизації”, що є проявами державного протекціонізму певних галузей економіки (США, ЄС) широко досліджуються та застосовуються методики регулювання строків корисного використання активів у відповідності до ступеня інноваційності галузі (Корея, Японія, Канада).

Для підприємств України доцільно застосовувати комбінований підхід до амортизаційної політики. З одного боку необхідність державної підтримки у вигляді можливості включити до витрат поточного періоду певний відсоток вартості капітальних інвестицій у вигляді податкової знижки (бонусу) буде важелем стимулювання інвестиційної діяльності. З іншого, обмеженість державних ресурсів обумовить необхідність окреслення стратегічно важливих галузей, які в найкоротший термін зможуть здійснити таке оновлення, підвищити конкурентоздатність і результативність діяльності і, відповідно, наповнювати державний бюджет.

Зміна методології обліку і підходів до класифікації активів потребує більше часу, однак саме це дозволить в перспективі здійснювати таку амортизаційну політику, яка буде відповідати вимогам науково-технічного прогресу і забезпечувати підприємства ресурсами для своєчасного відновлення виробничих потужностей. В основу пропонованої класифікації основних засобів покладений інтегрований показник ступеня інноваційності галузі, в якій застосовується такий актив і тривалості його життєвого циклу (у відповідності до середнього показника за даними статистичних спостережень всесвітнього банку). Для здійснення такої методологічної зміни строків корисного використання необхідні дані суцільного статистичного спостереження, які дозволять оперативно моніторити результати здійснення додержавної амортизаційної політики та будуть слугувати підґрунтям для можливої зміни коефіцієнтів регулювання строків корисного використання у відповідності до економічної ситуації в галузі.

Таким чином, ключовими напрямками формування дієвої амортизаційної політики, спрямованої на стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності повинні стати:

1. Централізація і концентрація повноважень і відповідальності за здійснення амортизаційної політики на рівні міністерства економічного розвитку і торгівлі.
2. Зміна методології обліку і звітності з метою підвищення відповідності амортизаційної політики вимогам науково-технічного прогресу.
3. Організація оперативного зв'язку і отримання результатів здійснення амортизаційної політики з метою моніторингу ефективності її здійснення і контролю за використанням амортизаційного фонду підприємства.

1. Baldwin, J., Liu, H. and M. Tanguay (2015), “An Update on Depreciation Rates for the Canadian Productivity Accounts”, Statistics Canada. 2. Bank of Korea (2012), “Measuring Service Life of Assets in Korean Manufacturing”, Quarterly National Accounts Review, 2012-01, Bank of Korea. 3. Crawford, M., Lee, J., Jankowski, J.E. and F.A. Moris (2014), “Measuring R&D in the National Accounting System”, November 2014.